

මහජන බැංකුව - 2015

2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශන සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශන, ලාභ හෝ පාඩු හා වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශන, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශන සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශන සහ වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මහජන බැංකුවේ (බැංකුව) ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන හා බැංකුව සහ එහි පරිපාලනයන්ගේ (සමූහය) ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. මෙම විගණනය සිදුකිරීම සඳහා ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයවේදී නියැලී වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගමක් මට සහාය විය. පරිපාලනයන්ගේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අදාළ පරිපාලනයන්හි සාමාජිකයන් විසින් පත් කරන ලද ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයවේදී නියැලී වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගම් විසින් විගණනය කරන ලදී.

1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 5(1) වගන්තියෙන් පැවරී ඇති බලතල අනුව, 1992 මැයි 14 දිනැති අංක 715 දරන රජයේ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළකරන ලද මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යවරයාගේ නියෝගය පරිදි එකී මුදල් පනතේ II කොටසෙහි ඇතුළත් විධිවිධානවලින් බැංකුව නිදහස් කර ඇත. එසේම අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන ලදුව, භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් ඔහුගේ 1992 අප්‍රේල් 10 දිනැති අංක ඊඒ02/බීසී/පීබී/01 දරන චක්‍රලේඛය මගින් දන්වන ලද පරිදි සියළු භාණ්ඩාගාර හා රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛවලින් බැංකුව නිදහස් කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) වගන්තියට අනුව මෙම වාර්තාව නිකුත් කරනු ලැබේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මෙම ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවූ ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ (“අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය”) වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවයන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට අදාළ වන විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටින්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවියහැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් තක්සේරුකිරීමද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නා වූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් බැංකුවේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල

උච්චතාවය හා යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීමද විගණනයට ඇතුළත් වේ.

මාගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උච්ච බව මාගේ විශ්වාසයයි.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 මතය - බැංකුව

ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට මහජන බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

මතය - සමූහය

බැංකුවේ සහ එහි පරිපාලිතයන්ගේ ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමූහයේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

2.2 සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

බැංකුවේ ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, බැංකුවේ පූර්ණ කොටසක් වන දේශීය බැංකු ඒකක, අක්වෙරළ බැංකු ඒකකය සහ බැංකුවේ සම්පූර්ණ කොටසක් වන විදේශ මෙහෙයුම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් සමන්විත විය. සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී ලංගිප්‍ර) අනුකූලව බැංකුවේ, එහි පරිපාලිත හා ආශ්‍රිත සමාගම්වල ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් සමන්විත විය. සී/ස පීපල්ස් ට්‍රැවල්ස් (පුද්ගලික) සමාගමේ කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 99 ක්ද, පීපල්ස් ලීසින් ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීපල්ස් හි කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 75 ක්ද, පීපල්ස් මර්චන්ට් ෆිනෑන්ස් පීපල්ස් හි කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 50.16 ක් හා සී/ස ස්මාර්ට් නෙට් ලංකා (පුද්ගලික) සමාගමේ කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 37.3 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසානයට බැංකුව සතුව තිබුණි.

2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට එක් එක් සමාගමෙහි බැංකුව සතු අයිතිය ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සසඳා පහත දැක්වේ.

	සෘජු ආයෝජන			
	රු.000	2015 ප්‍රතිශතය	රු.000	2014 ප්‍රතිශතය
පරිපාලිත සමාගම්				
සී/ස පිපල්ස් ට්‍රැවල්ස් (පුද්ගලික) සමාගම	4,950	99	4,950	99
පිපල්ස් ලීසින් ඇන්ඩ් ඊතැන්ස් පීඑල්සී	840,958	75	1,040,958	75
පිපල්ස් මර්චන්ට් ඊතැන්ස් පීඑල්සී	629,858	50.16	-	-
පරිපාලිත සමාගම්වල මුළු ආයෝජන	1,475,766		1,045,908	
ආශ්‍රිත සමාගම්				
පිපල්ස් මර්චන්ට් ඊතැන්ස් පීඑල්සී	-	-	273,100	26.13
සී/ස ස්මාර්ට් නෙට් ලංකා (පුද්ගලික) සමාගම	25,000	37.3	25,000	37.3
ආශ්‍රිත සමාගම්වල මුළු ආයෝජන	25,000		298,100	
අඩුකළා - භානිකරණය සඳහා ප්‍රතිපාදන				
සී/ස ස්මාර්ට් නෙට් ලංකා (පුද්ගලික) සමාගම	(25,000)		(25,000)	
ආශ්‍රිත සමාගම්වල ශුද්ධ ආයෝජනය	-		273,100	

2.3 බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.3.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වීම (ශ්‍රී.ලං.ගි.ප.)/ (ශ්‍රී.ලං.මු.වා.ප.)

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී.ලං.ගි.ප. 23 - ණයගැනුම් පිරිවැය

ප්‍රමිතියේ සඳහන් නියමයන්ට පටහැනිව රු.136,436,283 ක් වූ කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ ණයගැනුම් පිරිවැය (බදු සමඟ) බැංකුවේ වත්කම්වල කොටසක් ලෙස සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ප්‍රාග්ධනික කර තිබුණි. මෙම නිසා බැංකුවේ වත්කම් සහ ලාභය එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී.ලං.ගි.ප්‍ර. 39 - මූල්‍ය උපකරණ : මිනුම්කරණය හා හඳුනාගැනීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (i) බැංකුව විසින් පරිණතවීම් සඳහා ඇති මූල්‍ය වත්කම් වටිනාකම, සඵලදායී පොලී අනුපාතය (Effective Interest Rate) යොදා ගෙන ක්‍රමක්ෂය කරනු වෙනුවට සරල පොලී අනුපාත ක්‍රමය පදනම් කර ගෙන හඳුනාගෙන තිබුණි. එබැවින් ක්‍රමක්ෂය වටිනාකම හා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හඳුනාගත් වටිනාකම අතර රු.44,224,027 ක වෙනසක් විය. තවද, බැංකුව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (Treasury Bonds) සඳහා පොලී ආදායම, සඵලදායී පොලී අනුපාතය (Effective Interest Rate) යොදා ගෙන හඳුනා ගනු වෙනුවට සරල පොලී අනුපාතය යොදා ගෙන හඳුනා ගෙන තිබුණි. මෙම නිසා සාධාරණ අගය සහ මූල්‍ය වාර්තාවල හඳුනාගෙන තිබුණු අගය අතර රු.71,474,408 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.
- (ii) විකිණීම සඳහා ඇති වත්කම් (වි.ස.ව.) ලෙස වර්ගීකරණය කර තිබුණු මිල නොකළ සමාගම්හි කොටස්වල කරන ලද රු.74,590,000 ක ආයෝජන, අගය තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රමවේද භාවිතා කර සාධාරණ අගයට හඳුනා නොගෙන ආයෝජනයෙහි පිරිවැයට ඉදිරියට ගෙනවිත් තිබුණි.

(ඇ) ශ්‍රී.ලං.මු.වා.ප්‍ර. 07 - මූල්‍ය උපකරණ හෙළිදරව් කිරීම

සමූහයේ මූල්‍ය අවදානම් කළමනාකරණයට අදාළව අනාවරණයන්, සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහනක් ලෙස දක්වා නොතිබුණි.

(ඈ) ශ්‍රී.ලං.මු.වා.ප්‍ර. 36 - වත්කම් හානිකරණය

- (i) එකතුව රු.මිලියන 25 කට වැඩි ණය කළඹක් තිබීම මත තනි විශේෂිත ගනුදෙනුකරුවන් තෝරා ගැනීමේ බැංකුව නිර්ණායකය වේ. එසේ වුවත් පවතින ක්‍රමවේදයේ සීමාවන් හේතුකොටගෙන, බැංකු ශාඛා ජාලය තුළ ගනුදෙනුකරුවන්ගේ සමස්ථ ණය කළඹෙහි මුළු එකතුව සැලකිල්ලට නොගෙන ගනුදෙනුකරුවන්ගේ තනි ණය ප්‍රමාණය රු.මිලියන 25 ට වඩා වැඩිවීම මත පමණක් විශේෂිත ගනුදෙනුකරුවෙකු ලෙස සලකා තිබුණි. මෙම නිසා බැංකු ශාඛා ජාලය තුළ සිටින තනි ගනුදෙනුකරුවන්ගේ සමස්ථ ණය කළඹ සැලකිල්ලට නොගැනීම හේතුකොට ගෙන සිදුකර ඇති හානිකරණ ප්‍රතිපාදනය ජර්මාණවත් නොවිය හැකිය.
- (ii) එක් එක් ගනුදෙනුකරුවන්ගේ හානිකරණ අගය ගණනය කිරීමේදී දඩ හා ප්‍රමාද ගාස්තු සැලකිල්ලට ගෙන නොතිබුණි.

2.3.2 පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම්

පහත සඳහන් පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය.

- (අ) ණය හා ලැබිය යුතු මුදල්, උකස් ණය සහ අවිනිශ්චිත පොළී සම්බන්ධයෙන් බැංකු ස්වයංක්‍රීය පද්ධතියේ දැක්වෙන මුදල හා පොදු ලෙජරය යටතේ වාර්තා කරන ලද ශේෂය අතර පිළිවෙලින් රු.358,084,000 ක, රු.338,802,000 ක හා රු.3,107,928,000 ක පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) සිල්වර් ලේක් ඉන්ට්‍රිග්‍රේටඩ් බැන්කින් සිස්ටම් ඩේටා වෙයාර් හවුස් (Silver Lake Intergrated Banking System Data ware house) හි වාර්තා කරන ලද ස්ථාවර තැන්පතු හා ඉතිරිකිරීම් ගිණුම් ශේෂ සහ පොදු ලෙජරයේ දැක්වෙන ශේෂ අතර රු.5,842,739 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

2.3.3 අවිනිශ්චිත ගිණුම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) 2011 වර්ෂයේ සිට 2016 දක්වා වූ වර්ෂවලදී මහජන බැංකුවේ ප්‍රධාන කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල අලංකරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (Face Lifting Project) සඳහා වැයකර තිබුණු රු.320,809,839 ක පිරිවැය ආදායමට එරෙහිව ලියා නොහැර අවිනිශ්චිත ගිණුමේ රඳවා තිබුණි.

(ආ) දීර්ඝ කාලයක සිට සසඳා නොතිබුණු එසේම දීර්ඝ කාලයක සිට අයවිය යුතු ණය යටතේ වූ ණය සහ ලැබිය යුතු මුදල් ලෙස වර්ගීකරණ කළ රු.51,716,168 ක මුදලක් 2015 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වාම නිරවුල් කිරීමකින් තොරව අවිනිශ්චිත ගිණුම් 4 ක රඳවා තිබුණි.

2.3.4 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

වටිනාකම රු.59,799,479 ක් වූ කල්බදු දේපල 21 කට අදාල කල්බදු ගිවිසුම්වල මුල් පිටපත් විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

2.3.5 නීති රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් අනුකූල නොවීම් විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

නීති රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට යොමුව -----	අනුකූල නොවීම -----
(අ) 1961 අංක 29 දරන මහජන බැංකු පනත	(i) බැංකුවේ අනුදත් කොටස් ප්‍රාග්ධනය සාමාන්‍ය කොටස් මිලියන 20 කට සීමා විය. බැංකුව කොටස් 999,960 ක් පමණක් නිකුත් කර තිබුණද විභජනයට නියමිතව ඇති ප්‍රාග්ධනය රු. මිලියන 7,152 ක් වූ අතර, එය පනතේ සඳහන් අනුදත් ප්‍රාග්ධනයද ඉක්මවන කොටස් 143,040,000 ජරමාණයකට සමානය. කෙසේ වුවද, අනුදත් කොටස් ප්‍රාග්ධනය ලෙස ප්‍රාග්ධන විභජනයට නියමිත ගිණුමේ රඳවා ඇති රු.මිලියන 7,152 ක මුදල මහජන බැංකු පනත සංශෝධනය කර තවදුරටත් වැඩි කර නොතිබුණි.

(ii) මුදල් විෂයභාර අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමකින් තොරව බැංකුව විසින් මහජන බැංකු විශ්‍රාම අරමුදල වෙත රු.මිලියන 10,000 ක ණයකර නිකුත් කර තිබුණි.

(ආ) 2005 අප්‍රේල් 12 දිනැති අංක 02/17/402/0073/001 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මාර්ගෝපදේශ ප්‍රකාරව, 2007 වර්ෂය අවසානය වන විට සියලුම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සිය ප්‍රාග්ධනය රු.මිලියන 2,500 දක්වා වැඩි කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධනයට ළඟා වී නොමැති බැංකු කිහිපයක් සඳහා 2006 වර්ෂය අවසානය වන විට අවම වශයෙන් සියයට 50 ක වර්ධනයක් ලබාගැනීමට හා 2007 වර්ෂය අවසානය වන විට රු.මිලියන 2,500 දක්වා සම්පූර්ණයෙන් ළඟා වීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අවසර ලබා දී තිබුණි. එහෙත් බැංකුව අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධනයට ළඟා වී නොතිබුණු අතර 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති උනන්දුව රු.මිලියන 2,450 ක් විය.

(ඇ) 2009 අංක 18 දරන මුදල් (සංශෝධිත) පනත

බැංකුවේ ශාඛා 7 කට අදාළ ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති සඳහා ගෙවිය යුතු රු.9,588,070 ක් වූ ඉදිකිරීම් කර්මාන්ත ඇප අරමුදල් බදු (CIGFL), දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගෙවා නොතිබුණි.

(ඈ) 2009 අංක 9 දරන ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු පනත (ජා.ගො.බ)

ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරුවකු ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදුවලින් නිදහස් කර තිබුණද, පිළිවෙලින් රු.28,806,382 ක් හා රු.3,403,620 ක් ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු හා එකතු කළ අගය මත බදු වෙනුවෙන් ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ලෙස බැංකුව විසින් කොන්ත්‍රාත්කරුට ගෙවා තිබුණි.

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා බැංකුවේ සහ සමූහයේ මෙහෙයුම්වලින් වූ ප්‍රතිඵලය පිළිවෙලින් රු.මිලියන 19,520 ක සහ රු.මිලියන 24,121 ක බදු පූර්ව ශුද්ධ ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ බැංකුවේ සහ සමූහයේ බදු පූර්ව ශුද්ධ ලාභය පිළිවෙලින් රු.මිලියන 17,231 ක් සහ රු.මිලියන 21,627 ක් වූයෙන් බැංකුවේ සහ සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලවල පිළිවෙලින් රු.මිලියන 2,289 ක සහ රු.මිලියන 2,494 ක වර්ධනයක් දැක්වුණි. පොළී ආදායම හා වෙළෙඳ කටයුතුවල ශුද්ධ ඉපයීම වැඩිවීම මෙයට ප්‍රධාන හේතුව වී තිබුණි.

3.2 බැංකුවේ එකතු කළ අගය

ලබාගත් තොරතුරුවලට අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඉකුත් වර්ෂ 4 තුළදී බැංකුවේ එකතු කළ අගය පහත පරිදි වේ.

	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන
එකතු කළ අගය					
බැංකු සේවා සැපයීම තුළින් ඉපයූ ආදායම	95,454	86,078	111,859	87,367	62,796
සේවා පිරිවැය	(55,932)	(61,802)	(81,525)	(58,259)	(38,596)
	-----	-----	-----	-----	-----
බැංකු සේවා මඟින් එකතු කළ අගය	39,522	24,276	30,334	29,108	24,200
බැංකු නොවන ආදායම්	8,195	10,299	8,597	7,410	6,030
බොල් ණය වෙන් කිරීම්	(3,740)	-	-	-	-
මූල්‍ය වත්කම්වල ශුද්ධ භානිකරණ අගය	-	1,430	(13,716)	(3,874)	(971)
ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තය	-	-	5,413	-	-
	-----	-----	-----	-----	-----
	43,977	36,005	30,628	32,644	29,259
	=====	=====	=====	=====	=====
සේවකයන් සඳහා වෙන් කළ අගය					
වැටුප්, වේතන හා අනෙකුත් ප්‍රතිලාභ	17,378	14,005	12,385	13,505	10,084
ශ්‍රී.ලං.රජයට බැඳුම්කර මත ගෙවූ ලාභාංශ	220	220	220	201	-
මහ භාණ්ඩාගාරයට ගෙවූ විශේෂ බදු	3,000	6,000	4,500	4,500	4,500
උපයන විට බදු ගෙවීම්	315	144	289	373	25
ආදායම් බදු	6,922	3,012	2,816	4,355	5,154
එකතු කළ අගය මත බදු	5,276	3,857	1,953	2,679	2,681
අනෙකුත් වක්‍ර බදු	1,101	892	261	203	130
ව්‍යාජ්‍යතාව හා වර්ධනයට					
රඳවාගත් ලාභ	8,795	6,933	7,332	6,116	5,657
ක්ෂය/ක්‍රමක්ෂය	970	942	872	712	1,028
	-----	-----	-----	-----	-----
මුළු එකතු කළ අගය	43,977	36,005	30,628	32,644	29,259
	=====	=====	=====	=====	=====

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) 2014 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 86,078 ක් වූ බැංකුවේ බැංකු සේවා සැපයීමේ එකතු කළ අගය 2015 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 95,454 දක්වා සියයට 11 කින් වර්ධනය වී තිබුණි.
- (ආ) ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී, 2015 වර්ෂයේදී සේවකයන් සඳහා වෙන් කළ අගය, රජයට සහ ව්‍යාජ්‍යතාව හා වර්ධනයට වන අගයන් පිළිවෙලින් සියයට 24 කින්, සියයට 19 කින් හා සියයට 24 කින් වර්ධනය වී තිබුණි.

3.3 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.3.1 ලාභදායීත්වය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ සහ ඉකුත් වර්ෂයේ බැංකුවේ සහ සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵල පිළිබඳ විවිධ අදියරවල සාරාංශයක් පහත වගුවෙන් දැක්වේ.

දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය

	<u>2015</u>		<u>2014</u>	
	බැංකුව	සමූහය	බැංකුව	සමූහය
	-----	-----	-----	-----
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන
පොලී ආදායම	92,403	110,278	84,480	104,181
පොලී වියදම	(48,732)	(56,021)	(54,362)	(64,211)
ශුද්ධ පොලී ආදායම	43,671	54,257	30,118	39,970
වෙනත් ආදායම්	11,071	13,378	11,776	14,338
මෙහෙයුම් ආදායම	54,742	67,635	41,894	54,308
ණය සහ වෙනත් පාඩු සඳහා හානිකරණය	(3,740)	(5,168)	1,430	118
	-----	-----	-----	-----
ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායම	51,002	62,467	43,324	54,426
මෙහෙයුම් වියදම්	(25,633)	(31,975)	(22,455)	(28,800)
	-----	-----	-----	-----
මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත බදු හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදුවලට පෙර මෙහෙයුම් ලාභය	25,369	30,492	20,869	25,626
මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත බදු හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු	(5,849)	(6,371)	(3,638)	(3,979)
	-----	-----	-----	-----
මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත බදු හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදුවලට පසු මෙහෙයුම් ලාභය	19,520	24,121	17,231	21,647
ආශ්‍රිත සමාගම්වල ලාභ/(පාඩු) කොටස	-	-	-	(20)
	-----	-----	-----	-----
බදුවලට පෙර ලාභය	19,520	24,121	17,231	21,627
බදු වියදම	(6,922)	(9,053)	(3,012)	(4,674)
	-----	-----	-----	-----
වර්ෂය සඳහා ලාභය	<u>12,598</u>	<u>15,068</u>	<u>14,219</u>	<u>16,953</u>

3.3.2 වැදගත් ගිණුම්කරණ අනුපාත

සමාලෝචිත වර්ෂයේ සහ ඉකුත් වර්ෂ 04 ක වැදගත් අනුපාත කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

	ශීලංමඛ්‍ය ප්‍රතිමාන	තර්ෂ				
		2015	2014	2013	2012	2011
	සියයට	සියයට	සියයට	සියයට	සියයට	සියයට
(අ) ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතය (පෙළ I)	5.00	9.9	10.9	10.4	9.8	9.6
(ආ) ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතය (පෙළ I + පෙළ 2)	10.00	12.5	14.3	15.0	14.0	14.8
(ඇ) වත්කම් මත ප්‍රතිලාභය	-	1.8	1.8	1.1	2.0	2.6
(ඈ) මුළු අත්තිකාරම්වලට සක්‍රීය අත්තිකාරම්	-	2.4	3.2	5.3	2.8	3.4
(ඉ) ද්‍රවශීලන අනුපාතය						
-දේශීය බැංකු ඒකකය		25.9	30.3	25.2	21.8	21.5
-විදේශ මුදල් බැංකු ඒකකය		21.7	21.8	22.3	21.8	24.0

4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 ශාඛා කාර්යසාධනය

ලබාගත හැකි වූ තොරතුරු අනුව, ශාඛා 346 ක් අතුරින් ශාඛා 339 ක වියදම යළි වෙන්කිරීමට පෙර රු.මිලියන 14,962 ක මුළු ලාභයක් වාර්තා කිරීමට සමත් වූ අතර ශාඛා 07 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රු.මිලියන 102 ක මුළු පාඩුවක් වාර්තා කර තිබුණි. ඒ අනුව වියදම යළි වෙන්කිරීමට පෙර ශාඛා 346 ක ශුද්ධ ලාභය රු.මිලියන 14,860 ක් වූ අතර ඉකුත් වර්ෂයේ ශුද්ධ ලාභය රු.මිලියන 9,035 ක් වූ හෙයින් මූල්‍ය ප්‍රතිඵලවල රු.මිලියන 5,825 ක් හෙවත් සියයට 64 ක වර්ධනයක් දැක්වුණි. බැංකුවේ කලාප වශයෙන් ශාඛා ජාලය හා 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි ලාභදායීත්වය ඉකුත් වර්ෂය හා සසඳා පහත දැක්වේ.

කලාපය	ශාඛා සංඛ්‍යාව	ලාභය/පාඩුව		වැඩිවීම/(අඩුවීම) රු.මිලියන
		2015 රු.මිලියන	2014 රු.මිලියන	
මධ්‍යම කලාපය	43	1,547	885	662
නැගෙනහිර කලාපය	30	701	(242)	943
උතුරු මැද කලාපය	26	901	502	399
දකුණු කලාපය	41	1,336	845	491
සබරගමුව කලාපය	32	990	784	206
බටහිර කලාපය I	58	4,416	3,425	991
බටහිර කලාපය II	39	2,390	1,473	917
වයඹ කලාපය	31	1,338	905	433
උතුරු කලාපය	21	438	(61)	499
ඌව කලාපය	25	803	519	284
එකතුව	346	14,860	9,035	5,825

4.2 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

සාමාන්‍යාධිකාරී, අලෙවිකරණ ප්‍රධානී, ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (අවදානම් කළමනාකරණ) සහ ප්‍රධාන භාණ්ඩාගාර හා ආයෝජන බැංකු නිලධාරී යන ප්‍රධාන තනතුරු වර්ෂ 9 සිට වර්ෂ 15 දක්වා සැලකිය යුතු කාල පරාසයක් තුළ කොන්ත්‍රාත් පදනම මත පුරවා තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. එසේම, කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවාගෙන තිබුණු කළමනාකරණ විධායකයින්ට ඔවුන්ගේ ගිවිසුම් අළුත් කරමින් උසස් වීම් ලබාදී තිබුණු බව තවදුරටත් නිරීක්ෂණය විය. එසේ වුවත් මෙම උසස්වීම් ලබාදීමේ ක්‍රියාපිළිවෙත විගණනයට අනාවරණය නොවුණි.

4.3 ණය පරිපාලනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) අක්‍රීය ණය (NPL)

- (i) රු.මිලියන 5 කට වැඩි අක්‍රීය ණය (NPL) 794 කට සහ අක්‍රීය බැංකු අයිරා 44 කට අදාළව 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට අයවිය යුතුව තිබුණු ශේෂයන් පිළිවෙලින් රු.11,335,713,635 ක් සහ රු.650,103,850 ක් විය.
- (ii) ශාඛා 19 කට අදාළ රු.මිලියන 1 කට වැඩි අයවිය යුතු ණය ශේෂ 67 කින් 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකම වාරිකයක් හෝ ගෙවා නොතිබුණු ණය ප්‍රමාණය රු.456,577,544 ක් විය.
- (iii) රජයට අයත් ව්‍යාපාර සඳහා ලබාදී තිබුණු ණය දීර්ඝ කාලයක සිට අක්‍රීය ණය අංශයෙහි රැඳී තිබුණි. 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟහිටි ණය ශේෂය රු.146,181,320 ක් විය. (රු.108,331,791 ක් වූ මුල් මුදල හා රු.37,849,529 ක පොළියද සමන්විතව)
- (iv) 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රධාන ගනුදෙනුකරුවන් 10 දෙනෙකුගේ පිළිවෙලින් එකතුව රු.7,454,390,748 ක් හා රු.408,468,334 ක් වූ අක්‍රීය ණය හා අයිරාවන් පැවතුණි.
- (v) හිඟ ණය හා අත්තිකාරම්වලට අදාළ මුල් මුදල හා පොළිය වූ රු.42,349,646 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ලියාහැර තිබුණි.
- (vi) ව්‍යාපාරික බැංකු අංශය මගින් ගනුදෙනුකරුවන් 4 දෙනෙකු සඳහා ණය පහසුකම් 27 ක් ලබාදී තිබුණු අතර පසුව එම ණය අක්‍රීය ණය ලෙස වර්ගීකරණය කර තිබුණි. 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟහිටි මුළු ණය ප්‍රමාණය රු.18,840,825 ක් හා එ.ජ.ඩො. 251,235 ක් වූ අතර මෙම ණය අයකර ගැනීමකින් තොරව පැවතුණි. එසේ වුවත්, ශාඛාව විසින් මෙම ණය අයකර ගැනීම සඳහා සතුටුදායක පියවරගෙන නොතිබුණි.
- (vii) ව්‍යාපාරික බැංකු අංශය මගින් මූල්‍ය පහසුකම් 11 ක් සහ ස්ථාවර අයිරා පහසුකමක් එක්තරා ගනුදෙනුකරුවෙකුට ලබාදී තිබුණු අතර එම ණය 2005 අප්‍රේල් 25 දින සිට අක්‍රීය ණය ලෙස වර්ගීකරණය කර තිබුණි. රු.6,653,548 ක මුල් මුදල හා රු.10,781,234 ක පොළියෙන්ද සමන්විත 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟහිටි ණය

ශේෂය රු.17,434,782 ක් විය. 2011 ඔක්තෝබර් 24 දින කරන ලද අවසන් තක්සේරුවට අනුව, ණය සඳහා උකස් කර තිබුණු වත්කම්වල වලංගු විකුණුම් වටිනාකම (Forced sale value) 2002 වර්ෂයේ සිට 2011 වර්ෂය දක්වා වූ කාලය තුළ රු.1,500,000 කින් අඩුකර තිබුණු බැවින් හිඟහිටි මුල් ණය ශේෂය වලංගු විකුණුම් වටිනාකමට වඩා රු.2,153,548 කින් ඉක්මවා ගොස් තිබුණි.

(viii) අක්වෙරළ බැංකු අංශය මඟින් පහත සඳහන් පහසුකම් 13 ගනුදෙනුකරුවන් 4 දෙනෙකුට පිරිනමා තිබුණු අතර පසුව එම ණය අක්‍රීය ණය ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. 2015 නොවැම්බර් 03 දිනට රු.228,449,656 (එ.ජ.ඩො. 1,649,456@138.50) ක් වූ මුළු ණය ශේෂය අයකර ගැනීමට කටයුතු කිරීමකින් තොරව පැවති අතර, අදාළ බැංකු අංශය මඟින් හිඟ ශේෂයන් අයකර ගැනීමට සතුටුදායක පියවර ගෙන නොතිබුණි.

ගනුදෙනුකරු	ලබාදුන් පහසුකම් ගණන	කාලය	ප්‍රදානය කළ මුළු මුදල	2015 නොවැම්බර් 03 දිනට හිඟ හිටි මුළු ණය මුදල
			එ.ජ.ඩො.	එ.ජ.ඩො.
A	02	2012	250,000	308,595
B	09	2013-2014	138,400	100,211
C	01	2012	130,000	78,031
D	01	1997	1,500,000	1,162,619
	-----		-----	-----
එකතුව	13		2,018,400	1,649,456
	=====		=====	=====

(ix) අක්වෙරළ බැංකු අංශය විසින් පහසුකම් 42 ක් එක්තරා සමාගමකට පිරිනමා තිබුණු අතර 2012 සැප්තැම්බර් 13 දින මෙම පහසුකම් අක්‍රීය ලෙස වර්ගීකරණය කර තිබුණි. 2015 නොවැම්බර් 03 දිනට අයකර ගැනීමකින් තොරව පැවති හිඟ ණය මුදල රු.360,325,147 (එ.ජ.ඩො. 2,599,985 @ රු.138.58 බැගින් වූ විනිමය අනුපාතය මත) ක් විය. (මුල් මුදල වූ එ.ජ.ඩො.2,150,140 කින් සහ පොලිය සහ අනෙකුත් අයකිරීම් එ.ජ.ඩො.449,845 කින් සමන්විත මුළු හිඟහිටි ණය මුදල එ.ජ.ඩො.2,599,985 ක් විය.)

ගෙවිය යුතු මුදල්, ණය මුදල සඳහා උකස් කර තිබුණු වත්කම්වල වලංගු විකුණුම් වටිනාකම (Forced sale value) රු.මිලියන 122.98 කින් ඉක්මවා ගොස් තිබුණි. (රු.මිලියන 297.98 - රු.මිලියන 175) වලංගු විකුණුමේ වටිනාකමින් සියයට 75 ක් ඉක්මවා පහසුකම් පිරිනැමීම සඳහා බැංකුවේ ණය පිළිවෙත් අත්පොතේ 6 (4.6.11) වගන්තියට පටහැනිව, බැංකු විධායක ණය අනුමත කිරීමේ කමිටුව අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි.

ඉහත සමාගමේ විගණිත මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2009 වර්ෂයේ සිට 2012 වර්ෂය දක්වා සැලකිය යුතු අලාභයක් වාර්තා කර තිබියදීත්, ගනුදෙනුකරුට ණය ලබාදීමට ඇති සුදුසුකම ඇගයීමකින් තොරව දිගින් දිගටම ණය පහසුකම් ලබාදී තිබුණි.

(x) අක්වෙරළ බැංකු අංශය මඟින් 1995 – 2007 දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළදී කොටස් වශයෙන් ගෙවන ණය, අයිරුවන් සහ වෙළෙඳ මූල්‍ය පහසුකම් 66 ක් සමාගමකට පිරිනමා තිබුණු අතර පසුව මෙම ණය අක්‍රීය ණය වර්ගයකට මාරු කර තිබුණි. මූලික

ණය මුදලින් 2015 ඔක්තෝබර් 31 දිනට ලැබිය යුතු ශේෂය වූ රු.761,051,545 (එ.ජ.ඩො.5,494,957 @ 138.50) ක ශේෂය අයකරගෙන නොතිබුණි. මෙම පහසුකම් ආරක්ෂක ඇප ලබා ගැනීමකින් තොරව ප්‍රදානය කර තිබීම නිසා අයකර ගැනීම අවිනිශ්චිත වේ.

(ආ) ප්‍රමාණවත් නොවන ඇපකර මත ණය ලබාදීම

ව්‍යාපාරික බැංකු අංශය විසින් ප්‍රමාණවත් ඇපකර ලබා ගැනීමකින් තොරව පහසුකම් 5 ක් ප්‍රදානය කර තිබුණු අතර 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙකී මූලික ණය මුදලින් අයවිය යුතු ශේෂය රු.33,202,964,594 ක් විය.

(ඇ) තෝරාගත් අක්‍රීය ණය බැංකුවේ ප්‍රධාන ගනුදෙනුකරුවන් 25 යටතේ වර්ගීකරණය කිරීම

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(i) බැංකුවේ ඕල්කට් මාවතෙහි පිහිටි ශාඛාවක් මඟින් සමාගමකට ණය පහසුකම් 6 ක් ප්‍රදානය කර තිබුණු අතර පසුව එම ණය අක්‍රීය ණය ලෙස වර්ගීකරණය කර තිබුණි. 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙම පහසුකම්වලින් රු.681,293,929 (මූලික ණය මුදල වූ රු.105,963,563 සහ රු.575,330,366 ක පොළිය හා අනෙකුත් ගාස්තු) ක් අය නොවී පැවතුණි.

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට අයත් දේපලක බදු අයිතිය බැංකුවට උකස්කර ගනුදෙනුකරු සමාගමක් සංස්ථාපනය කර මහල් 7 ක වාණිජ ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකර තිබුණි. ඉදිකිරීම් කටයුතු ප්‍රමාදවීම, ණය නැවත ගෙවීම ප්‍රමාද වීම සහ කල්බදු වාරික ගෙවීම ප්‍රමාදවීම නිසා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය කල්බදු අයිතිය නැවත පවරාගෙන තිබුණි. උසාවියේ මැදිහත් වීම සහ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ විරෝධතාවය නිසා මෙම පහසුකම්වලට අදාළව 2015 ඔක්තෝබර් 20 දිනට පැවති රු.681,293,929 ක් වූ ලැබිය යුතු ණය ශේෂය අයකර ගැනීමට බැංකුව අපොහොසත් වී තිබුණි. මේ අනුව, ඉහත ණය මුදලින් බැංකුවට ඉදිරියේදී විශාල අලාභයක් දැරීමට සිදුවනු ඇත.

(ii) ඇෆ්ලිපිටිය ශාඛාව මඟින් සමාගමකට ණය පහසුකම් 3 ක් ප්‍රදානය කර තිබුණි. අදාළ සමාගම කිසිදු ප්‍රතිෂ්ඨාවක් නොගෙවා රජයට පවරා ගැනීම හේතුවෙන් ණය මුදල අත්හිටුවා අක්‍රීය ණයවලට මාරුකර තිබුණි. 2015 ඔක්තෝබර් 20 දිනට රු.270,159,085 ක (රු.153,802,366 මූලික ණය මුදල සහ රු.116,356,719 ක පොළිය හා අනෙකුත් ගාස්තු) ණය පහසුකම් අය නොවී පැවතුණි.

(iii) සමූහ සමාගමකට (සමාගම් 8 ක් සඳහා) මී.ර.ගැ. (CIF) අංක කීපයක් යටතේ 1994-1997 කාලපරිච්ඡේදය තුළ රු.මිලියන 3,030 ක ණය පහසුකම් 54 ක් ප්‍රදානය කර එම ණය අක්‍රීය ණය යටතට මාරුකර තිබුණි. 2015 සැප්තැම්බර් 30 දිනට අයකර නොගත් මෙකී ණය පහසුකම් ශේෂයෙහි එකතුව රු.19,875,107,361 ක් විය. (රු.3,030,441,658 ක මූලික ණය මුදල සහ රු.16,844,665,702 ක පොළිය හා අනෙකුත් ගාස්තු) මේ සම්බන්ධව පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන්ද කරනු ලැබේ.

- බැංකුව විසින් සමූහ සමාගමට දළ වශයෙන් රු.මිලියන 165 ක් වූ අයිරා පහසුකම් සැපයීම වෙනුවෙන් ඇපයට තබාගත් නිශ්චල දේපල 4 ක් සාමාන්‍ය පරිදි තක්සේරු කර නොතිබුණි. එසේම, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ

එකඟතාවය නොලැබීම නිසා කොල්ලුපිටියෙහි පිහිටි දේපල උපලබ්ධි කර ගැනීමට බැංකුව අපොහොසත් වී තිබුණි. බැංකුව විසින් නුවරඑළියෙහි පිහිටි දේපල අත්පත් කරගෙන තිබුණද, දේපලෙන් නොරැකව බැංකුව විසින් ගොනුකළ නඩුවට එරෙහිව ගනුදෙනුකරු විසින්ද එයට විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කර නඩුවක් ගොනුකර තිබීම නිසා එම දේපල උපලබ්ධි කර ගැනීමට බැංකුව අපොහොසත් වී තිබුණි.

එසේම, හැදල පිහිටි දේපල වංචනික ලෙස වෙනත් පුද්ගලයෙකුට පවරා තිබීම නිසා එම දේපල උපලබ්ධි කර ගැනීමටද නොහැකි වී තිබුණි.

- සමූහයේ සමාගම්වලින් අයවිය යුතු ණය ශේෂ අයකර ගැනීම සඳහා නඩු ගණනාවක් ගොනුකර තිබුණි. නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී- අයකර ගැනීම් ගේ 2015 මාර්තු 13 දිනැති ලිපියට අනුව, බැංකුව විසින් 2006-2015 කාලපරිච්ඡේදය තුළ දළ වශයෙන් රු.මිලියන 28.6 ක මුදලක් නෛතික වියදම් ලෙස වැයකර තිබුණි. එසේ වුවත්, සමාගමට අයත් කිසිදු දේපලක් අත්කර ගැනීමට බැංකුව අපොහොසත් වී තිබුණි.
- ණය පහසුකම් ලබා ගැනීම සඳහා සමූහ සමාගම ඇපයට තබන ලද වත්කම් පිළිබඳ විධිමත් තක්සේරුවක් නොකර සහ ගනුදෙනුකරු ණය ලබාදීමට ඇති සුදුසුකම් පිළිබඳ තක්සේරු කිරීමකින් තොරව, නොසැලකිලිමත් ලෙස ණය ප්‍රදානය කර තිබීම නිසා අනාගතයේදී විශාල අලාභයක් බැංකුවට දැරීමට සිදුවන බව නිරීක්ෂණය විය.

(iv) තවත් සමූහ සමාගමකට 1989-2001 කාලපරිච්ඡේදය තුළදී මි.ර.ගැ.(CIF) අංක කීපයක් යටතේ රු.151,155,182 ක ණය පහසුකම් ප්‍රදානය කර තිබුණු අතර සැපයීම් පංගුව අවලංගු වීම නිසා ඇගයීම් කර්මාන්ත ශාලාව වසා දැමීම හේතුවෙන් පසුව එම ණය අක්‍රීය ණය කාණ්ඩයට මාරුකර තිබුණි. 2015 ඔක්තෝබර් 22 දිනට එම ණය පහසුකම්වලින් අයවිය යුතු ශේෂය රු.797,274,233 ක් විය. (රු.143,436,201 ක් වූ මුල් ණය මුදල හා රු.653,838,032 ක් වූ පොළී හා අනෙකුත් ගාස්තු) බැංකුව විසින් ඉහත පහසුකම්වලට අමතරව 1999 හා 2000 වර්ෂවලදී ණය ගැනුම්කරුගේ ණය ගෙවීමේ හැකියාව සැලකිල්ලට නොගෙන මෙම ගනුදෙනුකරුට තවත් අයිරා පහසුකම් 22 ක් ප්‍රදානය කර තිබුණු අතර එම කාලය තුළ මෙම ණය ගැනුම්කරු අසාධු ලේඛණගත කර තිබුණි. 2015 ඔක්තෝබර් 22 දිනට මෙම අයිරා පහසුකම්වලින් අයවිය යුතු ණය ශේෂය රු.1,618,643 ක් විය.

(v) බැංකුව විසින් සමාගමකට මූල්‍ය පහසුකම් සපයා තිබුණු අතර පසුව එය අක්‍රීය ණය ලෙස වර්ගීකරණය කර තිබුණි. 2015 ඔක්තෝබර් 20 දිනට අයවිය යුතු මුළු ණය ශේෂය රු.2,519,341,759 ක් වූ (රු.351,053,992 ක් වූ මුල් ණය මුදල හා රු.2,168,287,767 ක් වූ පොළී හා අනෙකුත් ගාස්තු) අතර එය උකස් කළ දේපලවල මුළු වලංගු විකුණුම් වටිනාකම ඉක්මවා තිබුණු අතර එහි ආන්තික ගිණුම් ශේෂය රු.2,150,541,759 ක් විය.

(vi) මහා භාණ්ඩාගාරය ලබාදුන් ඇපකරයක් මත රුසියාවට තේ අපනයනය කරන සමාගමකට රු.මිලියන 351 ක ණයක් ප්‍රදානය කර තිබුණි. මෙම ණය මුදලින් 2015 ඔක්තෝබර් 20 දිනට මුළු එකතුව රු.1,967,320,452 ක් (රු.351,030,187 ක් වූ මුල් ණය මුදල සහ රු.1,616,290,265 ක් වූ පොළී හා අනෙකුත් ගාස්තු) අයකර ගැනීමකින් තොරව පැවතුණි. 1996 අගෝස්තු 08 දිනෙන් පසුව ඇපකරයෙහි කාලය ඉකුත්වී තිබුණද, එය අළුත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

මෙම ණය මඟින් බැංකුවට සිදුවූ පාඩුව අයකර ගැනීමට කළ ඉල්ලීම මුදල් අමාත්‍යාංශය මඟින් ප්‍රතික්ෂේප කර තිබුණි. ඇපකරයෙහි කාලය ඉකුත්වීම සහ අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාවේ සඳහන් කොන්දේසිවලට බැංකුව අනුකූල නොවීම නිසා මෙම ණය මුදල ලියා හැරීමට කටයුතු කරන ලෙස (භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ අංක : එස්ඒ/පීඑච්7244 හා 2015 ඔක්තෝබර් 06 දිනැති ලිපියට අනුව) ඉල්ලා තිබුණි. මේ අනුව, මෙම ණය මුදල මඟින් බැංකුවට විශාල අලාභයක් දැරීමට සිදුවිය හැක.

(vii) බැංකුව සමාගමකට හා එහි පරිපාලිත සමාගමකට ණය පහසුකම් 2 ක් ප්‍රදානය කර තිබුණු අතර පසුව එම ණය අක්‍රීය ණය ලෙස වර්ගීකරණය කර තිබුණි. 2015 ඔක්තෝබර් 26 දිනට හිඟහිටි මුළු ණය ප්‍රමාණය රු.478,511,989 ක් වූ (රු.87,238,533 ක් වූ මුල් මුදල හා රු.391,273,456 ක පොළිය හා අනෙකුත් ගාස්තු) අතර එම ණය අයකර ගැනීමකින් තොරව පැවතුණි. මුලින් ලබාගත් ණය මුදල අක්‍රීයව තිබියදී දෙවන ණය මුදල 2000 ජූනි 01 දින බැංකුව විසින් ප්‍රදානය කර තිබුණි. බැංකුව ලබාදුන් ණය පහසුකම්වලට එරෙහිව වාණිජ ලියවිලි ලබාගෙන තිබුණු අතර කොළඹ දිස්ත්‍රික් උසාවිය මඟින් සමාගම ඇවර කර තිබුණි. එසේ වුවත්, මෙම ලැබිය යුතු ණය අයකර ගැනීමට සතුටුදායක පියවර ගෙන නොතිබුණි.

(ඇ) ව්‍යාපාරික ශාඛා II හි අක්‍රීය ණය

බැංකුවේ සංයුක්ත ශාඛා II හි 2015 සැප්තැම්බර් 30 දිනට ගනුදෙනුකරුවන් 163 කට අයත් ණය 305 කින් සමන්විත අයවිය යුතු අක්‍රීය ණය ශේෂ රු.මිලියන 1,175 ක් විය (රු.මිලියන 284 ක් වූ මුල් ණය මුදල හා රු.මිලියන 891 ක් වූ හිඟ පොළිය සමඟ) මෙම ණයවලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් වර්ෂ 15 කට වැඩි කාලයක සිට අක්‍රීය ණය වර්ගීකරණය යටතේ පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. එසේ වුවත්, මෙම ණය අයකර ගැනීම සඳහා සතුටුදායක පියවරගෙන නොතිබුණි.

4.4 කළමනාකරණ දුර්වලතා

මහජන බැංකුවේ වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම අරමුදලේ වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීම

අරමුදලට දායකවී තිබුණු බැංකුවේ හිටපු සේවකයන්ගේ වැන්දඹුවන්ට සහ විශ්‍රාම ගිය සේවකයන්ට විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම සඳහා 1965 වර්ෂයේදී මෙම අරමුදල පිහිටුවා තිබුණි. අරමුදලේ සාමාජිකයන් විසින් ඔවුන්ගේ මූලික වැටුපෙන් සියයට 5 ක් අරමුදලට දායක කරනු ලබයි. අරමුදලේ වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීම පසුගිය වර්ෂ 13 ක කාලය තුළ පවත්වා නොතිබුණි.

4.5 මෙහෙයුම් දුර්වලතා

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) බැංකුවේ ප්‍රාග්ධන අයවැය ලේඛණයෙහි ශාඛා ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 1,602.49 ක ප්‍රතිපාදනයක් 2009 වර්ෂයේ සිට ඇතිකර තිබුණු නමුත් එම ඉදිකිරීම් කටයුතු 2016 මාර්තු 02 දින දක්වාම ආරම්භ කර නොතිබුණි. ව්‍යාපෘති 28 ක් මඟින් 2009 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා රු.මිලියන 3,045.55 ක වියදම් දැරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි.

(ආ) පිරිවැය රු.1,650,183,037 ක් වූ ශාඛා 10 ක් ඉදිකිරීමේ කොන්ත්‍රාත්තුව හා ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු.314,626,352 ක් වූ අනෙකුත් ව්‍යාපෘති 3 ක්, ප්‍රසම්පාදන පරිපාටිය අනුගමනය කිරීමකින් තොරව සහ කොන්ත්‍රාත්කරුගේ වෘත්තීය නිපුණතාවය හා අතීත කාර්යසාධනයන් සැලකිල්ලට ගැනීමකින් තොරව බැංකුවේ උප පරිපාලිත සමාගමක් වූ(පීපල්ස් ලීසිං සමාගමේ පරිපාලිත සමාගමක්) පීපල්ස් ලීසිං ප්‍රොපර්ටි ඩිවලොප්මන්ට් සමාගමට (පී.ලී.ප්‍රො.ඩී.) ලබාදී තිබුණි.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන්ද කරනු ලැබේ.

- (i) ස්වාධීන සහතික කිරීමක් නොමැතිව සහ කිසිදු මුදලක් රඳවා නොගෙන රු.1,650,183,037 ක් කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට ගෙවා තිබුණි.
- (ii) බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කළ ව්‍යාපෘති සහ ඉදිකිරීම් කර්මාන්තයේ ප්‍රතිමාන අනුව වර්ග අඩියකට වන පිරිවැය, පීපල්ස් ප්‍රොපර්ටි ඩිවලොප්මන්ට් සමාගම ඉටුකළ ව්‍යාපෘතියෙහි වර්ග අඩියකට වන පිරිවැය සමඟ සැසඳීමේදී ඉතා ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණි. පීපල්ස් ලීසිං ප්‍රොපර්ටි ඩිවලොප්මන්ට් සමාගම ඉදිකළ ශාඛා 10 ක වර්ග අඩියකට වන සාමාන්‍ය පිරිවැය රු.13,567 ක් වූ අතර බැංකුව විසින් ඉදිකළ ශාඛාවක වර්ග අඩියක පිරිවැය රු.7,015 ක් විය.
- (iii) පීපල්ස් ලීසිං ප්‍රොපර්ටි සමාගම විසින් ඉදිකර තිබුණ ආනමඩුව සහ පිළියන්දල ශාඛා භෞතිකව පරීක්ෂා කිරීමේදී, ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ විශාල පලදුර්වීම් සිදුවී ඇති බව අනාවරණය විය. වැසි ජලය කාන්දු වීම නිසා කාර්යාල සිවිලිමට විශාල ලෙස හානිවී තිබීම, බිත්තිවල විශාල පුපුරා යාම්, නිශ්කාර්ය කාර්යාල ඉඩකඩ පැවතීම, වැසි දිනවලදී ඉදිරිපස වීදුරු තුලින් ගොඩනැගිල්ල ඇතුලට ජලය කාන්දුවීම, වැසිකිලි වලවල් උතුරා යාම සහ කාර්ය මණ්ඩල වැසිලිවලට හානිවීම් යනාදිය නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) විධිමත් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාපරිපාටිය අනුගමනය නොකර, බැංකුව ඩිජිටල්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2015 අගෝස්තු මාසයේදී එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 11 කට, දැනට මූලික බැංකු පද්ධතියේ (Core Banking System) සැපයුම්කරුවන සිල්වර්ලේක් සමාගමට ලබාදී තිබුණි. ව්‍යාපෘතියේ ශක්‍යතාවය සනාථ කර ගැනීම සඳහා පිළිගත් වෘත්තීය ආයතනයක බාහිර විශේෂඥයන් ලවා විධිමත් ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක්ද සිදුකර නොතිබුණි.

4.6 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විධිමත් ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදුකර නොතිබීම නිසා රු.3,601,897 ක් වූ විවිධ වියදම් දැරීමෙන් පසුව ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති 3 ක් අත්හැර දමා තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. එසේම, බැංකුව විසින් දැනටමත් ශාඛා 03 ක් ඉදිකිරීමට තීරණය කර අයවැයගත කර තිබුණද, රු.1,575,147 ක විවිධ වියදම් දරා ඉන් පසුව එම ඉදිකිරීම් තාවකාලිකව නතර කිරීමට තීරණය කර තිබුණි. මෙම නිසා මෙකී වියදම් එලඳායී නොවන වියදම් බවට පත්වී තිබුණි.

4.7 නිෂ්කාර්ය වත්කම්

පහත සඳහන් ඉඩම් 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට නිෂ්කාර්යව තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

පිහිටීම	විස්තරය	මිලදීගත් වර්ෂය	පිරිවැය රු.	ප්‍රත්‍යාගණනය කළ ශේෂය රු.	නිෂ්කාර්යව තිබුණු කාලය
හලාවත	නිදහස් දේපල	1979	22,500	10,000,000	අවුරුදු 36
මහර	නිදහස් දේපල	1989	70,000	19,500,000	26
කඩවත	කල්බදු දේපල	2012	18,500,000	ඉදිරිපත් නොකෙරුණි	03
සිරිබෝපුර	කල්බදු දේපල	2014	13,000,000	ඉදිරිපත් නොකෙරුණි	01
ඉමදුව	කල්බදු දේපල	2014	4,780,000	ඉදිරිපත් නොකෙරුණි	01

4.8 ආර්ථික නොවන ගනුදෙනු

බැංකුව විසින් තංගල්ලේ පිහිටි ඉඩමක් බැංකු ශාඛාවක් ඉදිකිරීම සඳහා පිපල්ස් ප්‍රොපර්ටි ඩිවලොප්මන්ට් සමාගමෙන් රු.180,440,450 ක පිරිවැයකට 2012 ඔක්තෝබර් මාසයේදී මිලට ගෙන සංවර්ධනය කර තිබුණි. එසේ වුවත්, දේපල මිලට ගෙන මාස 06 කට පසුව, 2013 ජූනි 30 දින රජයේ තක්සේරුකරු විසින් සිදුකර තිබුණු තක්සේරුවට අනුව, මෙම දේපලෙහි අගය ඉතා ශීඝ්‍ර ලෙස රු.110,440,450 කින් පහත බැස තිබුණි.

4.9 හඳුනාගත් පාඩු

මේ සම්බන්ධව පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) විධිමත් ක්‍රියාපටිපාටියෙන් බැහැරව, තක්සේරු වාර්තාවේ දක්වා තිබුණු මාසික කුලියට වඩා වැඩි කුලියකට, බැංකුව විසින් පුණ්‍යායතනයක් සඳහා කල්බදු පදනම මත ගොඩනැගිල්ලක් 2012 වර්ෂයේදී ලබාගෙන තිබුණි. මෙම නිසා 2012 ජූලි සිට 2016 ජූලි දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදය වෙනුවෙන් බැංකුව රු.40,116,300 ක අලාභයක් දරා තිබුණි.
- (ආ) සිරිබෝපුර - හම්බන්තොට බැංකුවේ ශාඛාවක් පිහිටුවීම සඳහා ඉඩම් කට්ටියක් අවුරුදු 30 ක කල්බදු පදනම මත වෙන්කර දීමට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ අනුමැතිය ලැබී තිබුණි. බදු වටිනාකමින් සියයට 50 ක් වූ රු.14,857,024 ක (බදු සහිතව) මුදලක් බැංකුව විසින් 2014 මාර්තු 19 දින ගෙවා තිබුණි. එසේ වුවත්, බැංකුව හා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය අතර ගිවිසුමක් ඇති කරගෙන නොතිබුණි. ඉඩම භාරගත් දින සිට මාස 6 ක් ඇතුළත සංවර්ධන කටයුතු ආරම්භ කර වර්ෂ 2 ක් ඇතුළත අවසන් කළ යුතුව තිබුණද, බැංකුව විසින් සංවර්ධන කටයුතු ආරම්භ නොකර ඉඩම නිෂ්කාර්යව තබා තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. බැංකුව විසින් කොළඹ පිහිටි කලින් භාවිතා කළ රථ ගාල වෙනුවෙන් ගෙවා තිබුණ නැවත ගෙවනු ලබන තැන්පත් මුදල සිරිබෝපුර පිහිටි ඉඩමට ගෙවිය යුතු රු.12,914,182 ක මුදලට හිලවී කිරීමට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය එකඟ වී තිබුණි. මෙසේ බැංකුව විසින් ඉහත සංවර්ධන කටයුතු ඇරඹීම අවිනිශ්චිත වීම නිසා බැංකුවට රු.27,771,206 ක අලාභයක් දැරීමට සිදුවිය හැකිය.

(ඇ) බැංකුවේ ඉංජිනේරු සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවය ලබාගෙන බැංකු ශාඛා ගොඩනැගිලි 4 ක් ඉදිකිරීමට බැංකුව විසින් දැනටමත් තීරණය කර අයවැයගත කර තිබුණද, රු.10,725,573 ක් වූ විවිධ වියදම් දැරීමෙන් පසුව එම කොන්ත්‍රාත්තුව පිපල්ස් ලීසින් ප්‍රොපර්ටි ඩිවලොප්මන්ට් සමාගම වෙත පැවරීමට තීරණය කර තිබුණි. මේ අනුව බැංකුව නිශ්චිත ව්‍යාපෘති වියදම් දෙවරක් දැරීමට සිදුවීම නිසා රු.10,725,573 ක අලාභයක් සිදුවී තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

4.10 බැංකුවේ වෙළෙඳපල කොටස

පසුගිය වර්ෂ 5 ක කාලය තුළ බැංකු අංශය තුළ බැංකුවේ වෙළෙඳපල කොටස කැපී පෙනෙන අයුරින් පහත වැටී තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

විස්තර	වර්ෂ					
	2015	2014	2013	2012	2011	
වත්කම්	14.6	14.7	15.7	17.1	15.6	
තැන්පත් ප්‍රතිශතය	} ප්‍රතිශතයක් ලෙස	16.6	16.9	18.3	18.9	17.9
ණය හා අත්තිකාරම්		17.6	17.6	19.9	21.0	19.5

පසුගිය වර්ෂ 4 ක කාලපරිච්ඡේදය සමඟ සැසඳීමේදී 2015 වර්ෂය තුළදී කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් අත්කරගෙන නොතිබුණි.

5. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

5.1 ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

කාර්ය මණ්ඩලයේ වගකීම් සමඟ සැලසුම්ගත කාලපරිච්ඡේදය තුළ ලභාකරගත යුතු අභිමතාර්ථ සහ ඉලක්කයන් පැහැදිලිව හඳුනාගෙන 2015 වර්ෂය සඳහා බැංකුව විසින් ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් පිළියෙල කර නොතිබුණි. මෙම නිසා, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී බැංකුව ලභාකරගත් අභිමතාර්ථ සහ ඉලක්කයන්ගේ ප්‍රමාණය මැන බැලීමට නොහැකි විය.

5.2 ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම

පහත සඳහන් විස්තර ඇතුළත් ප්‍රසම්පාදන සැලසුමක් පිළියෙල නොකර බැංකුව විසින් ප්‍රාග්ධන අයවැය ලේඛණයක් පමණක් පිළියෙල කර තිබුණි.

- (අ) ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය
- (ආ) ටෙන්ඩර් ලියවිලි නිකුත් කිරීමට යෝජිත දිනයන්
- (ඇ) කොන්ත්‍රාත් පිරිනැමීමට යෝජිත දිනයන්